

Współdziałanie miast na prawach powiatu – na przykładzie Wrocławia, Wałbrzycha, Legnicy i Jeleniej Góry

Współdziałanie # miasto na prawach powiatu # porozumienia # związki # stowarzyszenia
partnerstwo publiczno-prywatne # spółki prawa handlowego
jednostki samorządu terytorialnego

Cooperation # city with district rights # associations # public-private partnership #
commercial law companies # local self-government units

Zgodnie z polskim prawodawstwem jednostki samorządu terytorialnego mają możliwość podejmowania współdziałania przy wykonywaniu zadań publicznych. Podstawowe regulacje w tej kwestii zawarte są w przepisach ustaw ustrojowych, które przewidują tworzenie związków i stowarzyszeń oraz zawieranie porozumień. Możliwości współdziałania jednostek samorządu terytorialnego nie ograniczają się jednak wyłącznie do tych form. Mogą one również podejmować wspólne działania z podmiotami prywatnymi w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego, a także tworzyć spółki prawa handlowego i do nich przystępować. Szczególną jednostką samorządową stanowi miasto na prawach powiatu, które zgodnie z przepisami jest gminą wykonującą również zadania spoczywające na powiatach. Zgodnie z obecnym podziałem administracyjnym w Polsce jest 66 miast na prawach powiatu. Cztery z nich znajdują się na obszarze województwa dolnośląskiego – Wrocław, Wałbrzych, Legnica oraz Jelenia Góra. Celem artykułu jest przede wszystkim przedstawienie form współdziałania, w jakich mogą uczestniczyć miasta na prawach powiatu z obszaru województwa dolnośląskiego, a także w jaki sposób korzystają z tego uprawnienia.

Local self-government units are empowered to enter into cooperation while performing public tasks under legal provisions of Polish law. With reference to the cooperation mentioned above, basic legal provisions are set out in the system provisions which provide establishing self-government associations, ordinary associations and agreements. However, legal options of cooperation between local self-government units aren't limited to the options described above. It has to be borne in mind that Polish units of local self-government have the right to enter into cooperation with public entities under public-private partnership. They are also allowed to establish and join commercial law companies. A particular example

Miasto. Pamięć i Przyszłość 3/2 (2018) ISSN 2543-621X

OPEN ACCESS

Citation: Pilarz K., Współdziałanie miast na prawach powiatu – na przykładzie Wrocławia, Wałbrzycha, Legnicy i Jeleniej Góry, „Miasto. Pamięć i Przyszłość”, 3/2 (2018).

<https://doi.org/10.26774/mpp.87>

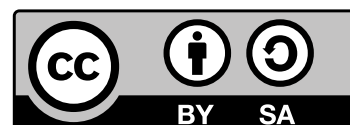
Editor: Jerzy Korczak

Received: October, 2018

Accepted: December, 2018

Published: December, 2018

Copyright: © Ośrodek „Pamięć i Przyszłość” This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-ShareAlike Licence, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited, with indications if any changes are made. All derivative works must be licensed under the same licence.

of the local self-government unit is a city with district rights which is a commune responsible for performing district's public tasks under the provisions of law. In Poland there are 66 cities with district rights according to the administrative division of the country. Four of them are located in Lower Silesian Voivodeship, i.e. the cities of Wrocław, Wałbrzych, Legnica and Jelenia Góra. The aim of the article is to describe legally permissible for districts forms of cooperation between local self-government units and the way in which they exercise this right by taking the example of cities with district rights from Lower Silesia Voivodeship.

mgr Karina Pilarz – doktorantka w Zakładzie Nauki Administracji Instytutu Nauk Administracyjnych na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

1. Pojęcie współdziałania

Współdziałanie jest to proces wielopodmiotowy, mający przyczynić się do osiągnięcia zamierzonego celu¹, ale też jedna z prawnych więzi w administracji publicznej (obok m. in. kontroli, nadzoru czy koordynacji). Jego ideą jest spójne współprzyczynianie się poszczególnych podmiotów w systemie administracyjnym do realizacji danych założeń – w szczególności dobra wspólnego. Ze współdziałaniem mamy do czynienia w strukturach zdecentralizowanych, a zatem takich, w których brak jest hierarchicznego podporządkowania. Z punktu widzenia nauki administracji współdziałanie możemy zdefiniować jako przyzwolenie na wspólną realizację celów, które zdeterminowane są przez przepis prawa lub też przez współdziałające podmioty². Współdziałanie jest co do zasady działaniem podejmowanym dobrowolnie przez zainteresowane strony. Z perspektywy prakseologii o współdziałaniu mówimy wówczas, gdy przynajmniej jeden z podmiotów drugiemu pomaga lub przeszkadza. Możemy zatem wyróżnić

współdziałanie dodatnie i współdziałanie ujemne³. W prawie administracyjnym współdziałanie będzie natomiast traktowane jako jeden z warunków prawomocności aktów prawnych, niezbędny w celu zgodnego z prawem zrealizowania ciążącego na organie administracyjnym obowiązku prawnego⁴. Niniejsze opracowanie koncentruje się przede wszystkim na formach ustrojowych – związki, porozumienia i stowarzyszenia (ze względu na tematykę pominięte oczywiście zostały formy współdziałania podejmowane na podstawie ustawy o samorządzie województwa⁵), ale przedstawione zostały również partnerstwo publiczno-prywatne oraz spółki prawa handlowego.

1. L. Kieres, *Związki i porozumienia komunalne*, „Samorząd Terytorialny” 1991, nr 10, s. 4.

2. *Nauka administracji*, red. Z. Cieślak, Warszawa 2017, s. 25–26.

3. T. Kotarbiński, *Traktat o dobrej robocie*, Wrocław 1975, s. 86.

4. Zob. np. art. 44 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1073 z późn. zm.), zgodnie z którym marszałek województwa uzgadnia z wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) termin realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i warunków ich wprowadzenia do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

5. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2018 r., poz. 913).

Współdziałanie to termin prawny. Często używane jest w aktach normatywnych, np. w Konstytucji RP z 1997 r.⁶, w ustawach ustrojowych dotyczących samorządu terytorialnego, a także w ustawach szczegółowych z zakresu prawa administracyjnego. Mimo to nie jest pojęciem prawnym, co oznacza, że w polskim porządku prawnym nie została sformułowana jego definicja legalna. Ze względu na liczne definicje doktrynalne, przy jednoczesnym braku definicji legalnej, zasadne wydaje się postulowanie sformułowania przez ustawodawcę takiej definicji w polskim prawodawstwie.

2. Miasto na prawach powiatu – zagadnienia wprowadzające

Aktualnie w Polsce funkcjonuje 2478 gmin, 314 powiatów oraz 66 miast na prawach powiatu. Zgodnie z ustawą o samorządzie powiatowym miasto na prawach powiatu⁷ to gmina, która wykonuje zadania powiatu na zasadach określonych w tej ustawie⁸. Z treści tego przepisu wynika wprost, że miasto na prawach powiatu

jest w szczególności gminą, tym odróżniającą się od pozostałych gmin, że ustawodawca nałożył na nią dodatkowo obowiązek wykonywania zadań powiatu. Brzmienie przepisu, wprost określającego miasto na prawach powiatu jako gminę, wprowadzone zostało do usp w 2001 r. i jednoznacznie rozwiązało spór doktrynalny dotyczący kwestii, czy miasto na prawach powiatu jest gminą czy też powiatem⁹. Jan Boć zaznacza jednak, że podkreślanie przez prawodawcę gminnego statusu miast na prawach powiatu, ma charakter raczej preferowanej cechy ustrojowej, ale na pewno nie jedynej. Mimo tego, że miasto na prawach powiatu jest przede wszystkim gminą, często zdarzają się sytuacje, kiedy stosuje ono rozwiązania organizacyjne i sposoby funkcjonowania właściwe dla samorządu powiatowego¹⁰.

Zgodnie z wolą ustawodawcy, prawa powiatu przysługują tym miastom, które 31 grudnia 1998 r. liczyły ponad 100 tys. mieszkańców, a także tym, które tego dnia przestały być siedzibą wojewody¹¹. Jedną z przesłanek utworzenia miast na prawach powiatu jest zatem chęć rekompensaty dla tych miast, które – po wprowadzeniu nowego podziału administracyjnego kraju – utraciły pozycję stolicy województwa¹². Za sprawą przepisu odsyłającego, ustawa o samorządzie gminnym¹³ określa ustrój, działanie organów miasta na prawach powiatu oraz kwestie związane ze sprawowaniem nadzoru¹⁴. Organem stanowiącym i kontrolnym w mieście na prawach powiatu jest rada miasta, a organem wykonawczym prezydent miasta¹⁵. W rezultacie

6. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

7. W stosunku do miast na prawach powiatu często używane jest nienormatywne określenie „powiaty grodzkie”.

8. Art. 92 ust. 2 ustawy dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018 r., poz. 995), zwana dalej usp.

9. K. Rokicka, A. Skóra, *Współdziałanie pozorne w przypadku jedności organu administracji publicznej na przykładzie prezydenta miasta na prawach powiatu. Zagadnienia procesowe* [w:] *Pozycja ustrojowa organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego*, red. K. Małysa-Sulińska, M. Stec, Warszawa 2014, s. 89.

10. *Prawo administracyjne*, red. J. Boć, Wrocław 2007, s. 213.

11. Art. 91 usp.

12. B. Dolnicki, *Samorząd terytorialny*, Warszawa 2016, s. 167.

13. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r., poz. 994), zwana dalej usg.

14. Zob. art. 92 ust. 3 usp.

15. Zob. art. 92 ust. 1 usp.

przedstawionego przepisu odsyłającego rada miasta posiada taką samą pozycję ustrojową, jaką dla rady gminy przewiduje usg. Pozycja rady miasta jest jednak pozycją szczególną, wynikającą z posiadania szerszego katalogu ustawowo przekazanych zadań publicznych. Katalog zadań należących do właściwości rady miasta to połączenie ustawowych zadań rady gminy (określonych w usg) oraz rady powiatu (określonych w usp)¹⁶. Analogiczne stosowanie przepisów usg ma zastosowanie m.in. do prezydenta miasta (pozycja prezydenta miasta równoważna jest z pozycją wójta, burmistrza oraz prezydenta w gminach, które nie mają praw powiatu), czy też jednostek pomocniczych. Oznacza to, że miasto na prawach powiatu może zarówno nawiązywać stosunki prawne z organami państwa, jak i uczestniczyć w obrocie gospodarczym – w sposób swobodny dysponować swoim majątkiem i zgodnie z własną wolą zaciągać zobowiązania. Podobnie jak gmina, na zasadach określonych w ustawie o gospodarce komunalnej¹⁷, miasto na prawach powiatu może tworzyć i przystępować do spółek prawa handlowego, a także prowadzić w tej formie działalność gospodarczą wykraczającą poza zadania mające charakter użyteczności publicznej¹⁸.

W doktrynie odnaleźć można poglądy, zgodnie z którymi powinna istnieć możliwość nadania gminie liczącej powyżej 50 tysięcy mieszkańców statusu miasta na prawach powiatu na jej wniosek. Dzięki temu samorządy w miastach mających odpowiedni potencjał zarządzałyby wszystkim sprawami lokalnymi, należącymi do

gmin oraz powiatów. Miałyby to zapewnić większą spójność polityk lokalnych, np. w sprawach polityki społecznej czy też infrastruktury¹⁹.

3. Formy współdziałania miast na prawach powiatu

W ramach współdziałania ważny jest aspekt samodzielności, ponieważ prawo nie narzuca obligatoryjnie obowiązku współdziałania, pozostawiając swobodę w wyborze jego formy, a także w tworzeniu i likwidacji podjętej formy²⁰. Z zasady dobrowolności wynika wykluczenie stosunku nadrzędności i podległości organizacyjnej, a co za tym idzie – równa sytuacja prawna współdziałających podmiotów²¹. Dobrowolnie zainicjowane współdziałanie ma na celu zrealizowanie zadań prawnych, jakie ciążyą na organach administracji publicznej, w jak najbardziej efektywny i sprawny sposób. W związku z tym mimo braku obligatoryjności, współdziałanie przynosi korzyści dla wszystkich stron i powinno być jak najczęściej wykorzystywane przy realizacji zadań.

Zgodnie z Europejską Kartą Samorządu Terytorialnego społeczności lokalne mają prawo

16. *Ustawa o samorządzie powiatowym. Komentarz*, red. B. Dolnicki, Warszawa 2007, s. 589.

17. Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 2017 r., poz. 827), zwanej dalej ugk, poza sferą użyteczności publicznej gmina może tworzyć spółki prawa handlowego i przystępować do nich, jeżeli zostaną łącznie spełnione określone w tym przepisie warunki.

18. B. Dolnicki, dz. cyt., s. 171 i s. 175.

19. E. Ganowicz, *Ustrój miasta na prawach powiatu*, [w:] *Samorząd miejski. Zadania, instytucje, formy*, red. S. Wróbel, Poznań-Chorzów 2008, s. 277–278.

20. *Ustawa o ...*, s. 331.

21. M. Giżyńska, *Formy publicznoprawne współdziałania powiatów i województw*, „Rocznik Towarzystwa Naukowego Płockiego” 2013, nr 5, s. 138.

do podejmowania współpracy z innymi społecznościami, a także do zrzeszania się w celu wspólnej realizacji określonych zadań²². Szczególna ranga tego prawa została potwierdzona przez Konstytucję RP z 1997 r. i zgodnie z ustawą zasadniczą, jednostki samorządu terytorialnego mają prawo zrzeszania się²³.

Przepisy ustaw ustrojowych dają jednostkom samorządu terytorialnego możliwość podejmowania określonych form współdziałania, do których należą związki, porozumienia oraz stowarzyszenia. Podjęcie konkretnej formy współdziałania zdeterminowane jest celem, jaki ma być wspólnie osiągnięty przez dane jednostki.

Jak już wcześniej wspomniano, miasto na prawach powiatu jest gminą, wykonującą również zadania należące do powiatu. Mimo to w przepisie odsyłającym do stosowania przepisów ustawy o samorządzie gminnym w stosunku do miast na prawach powiatu, ustawodawca nie wyszczególnił przepisów odnoszących się do form współdziałania²⁴. Zasadny wydaje się

zatem postulat doprecyzowania tego przepisu przez ustawodawcę i zamieszczenie w nim odesłania również do przepisów traktujących o współdziałaniu.

Zgodnie z usg, celem utworzenia związku międzygminnego jest wykonywanie zadań publicznych gminy lub wspólna obsługa²⁵. Z literalnej wykładni tego przepisu wynika zatem wprost, że związek taki ma charakter celowy. Cel ten wskazany został w statucie związku²⁶. Podobnie ustawodawca określił cel tworzenia związków powiatów, eksponując jednak dodatkowo wydawanie decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu administracji rządowej²⁷. Stwierdzenie to wydaje się zbędne, biorąc pod uwagę fakt, że wydawanie decyzji w sprawach indywidualnych jest jednym z zadań publicznych, nie wymaga zatem odrębnego ujęcia w przepisie ustawy. Nowelizacja ustaw samorządowych dała również nieistniejącą wcześniej możliwość tworzenia związków powiatowo-gminnych²⁸. Jedynym pionem samorządowym w polskim systemie administracyjno-prawnym, nie mającym możliwości tworzenia związków, jest samorząd województwa²⁹.

Wspólne wykonywanie przez związki zadań oznacza, że gminy (powiaty) przekazują utworzonemu przez siebie związkowi część własnych zadań, które od tej pory stają się zadaniami związku. Może on mieć wyłącznie te zadania, jakie zostały mu przez gminę przekazane³⁰. Związki zostają utworzone w wyniku podjęcia uchwał przez rady zainteresowanych gmin (tudzież powiatów) i od dnia ogłoszenia statutu posiadają osobowość prawną³¹. Dniem ogłoszenia statutu

22. Zob. art. 10 ust. 1 Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego, sporządzonej w Strasburgu dnia 15 października 1985 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 124, poz. 607).

23. Zob. art. 172 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

24. Zob. art. 92 ust. 2 usp.

25. Zob. art. 64 usg.

26. R. Adamus, T. Jasiński, E. Kurowska, A. Marekwiś, *Związki międzygminne. Komentarz*, Warszawa 2012, s. 17–18.

27. Zob. art. 65 usp.

28. Ustawa z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1045 z późn. zm.).

29. *Prawo samorządu terytorialnego*, red. M. Chmaj, Warszawa 2013, s. 158.

30. H. Izdebski, *Samorząd terytorialny. Podstawy ustroju i działalności*, Warszawa 2008, s. 272.

31. Por. art. 64 ust. 2, art. 65, art. 67 ust 2b usg oraz art. 65 ust.2, art. 66 i art. 67 ust. 4 usp.

jest dzień wydania wojewódzkiego dziennika urzędowego, w którym statut musi zostać ogłoszony. Przed podjęciem uchwały o utworzeniu związku prowadzone są negocjacje, mające na celu uzgodnienie przyszłego zakresu zadań i sposobów działania związku³². Związki wykonują zadania we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność. Organem nadzoru nad działalnością związku jest wojewoda. Nie ma on jednak prawnej możliwości reglamentowania tworzenia związków, czy też przystępowania do nich przez jednostki samorządu terytorialnego. Jedynym przysługującym mu środkiem nadzorczym jest stwierdzenie nieważności uchwały odpowiedniej rady, jeśli została ona podjęta w sposób sprzeczny z prawem. Jego ingerencja ogranicza się zatem do spełnienia kryterium legalności, nie ma natomiast prawnej możliwości ingerowania na podstawie kryterium rzetelności, gospodarności czy celowości³³. Organem stanowiącym i kontrolnym związku jest zgromadzenie związku. W jego skład wchodzi: w przypadku gmin – wójtowie gmin uczestniczących w związku, a w przypadku powiatów – po dwóch reprezentantów uczestniczących w związku powiatów³⁴. Organem wykonawczym w związku jest natomiast zarząd, który jest powoływany i odwoływany przez zgromadzenie spośród jego członków³⁵.

Gminy mają również prawną możliwość zawierania porozumień międzygminnych, a powiaty porozumień powiatów³⁶. Cel tych porozumień to przeniesienie wykonywania zadań publicznych na podmiot inny od tego,

na którym pierwotnie zadania te spoczywały³⁷. Charakterystyczną cechą porozumień, odróżniającą je od związków, jest fakt, że w wyniku zawarcia porozumienia nie zostaje utworzona żadna nowa struktura organizacyjna. Przejęte zadania wykonywane są przez daną jednostkę samorządu terytorialnego w ramach istniejącej struktury, i co ważne – jednostka przekazująca zadania partycypuje w kosztach przekazanego do wykonania przedsięwzięcia³⁸. Na podstawie zawartego porozumienia gmina może wykonywać zadania z zakresu właściwości powiatu lub województwa³⁹. Do końca 2015 r. obowiązywał również przepis, zgodnie z którym miasto na prawach powiatu mogło tworzyć związki i zawierać porozumienia komunalne z gminami⁴⁰. Różne są poglądy doktryny na temat charakteru prawnego porozumień jst – odnajdziemy zwolenników zarówno ich cywilnoprawnego, jak i publicznoprawnego charakteru. Argumentami zwolenników koncepcji cywilistycznej są m.in. swoboda w podjęciu decyzji o zawarciu porozumienia, równość stron, czy też brak podległości służbowej i organizacyjnej⁴¹. Jednoznacznie na temat charakteru prawnego porozumień jst wypowiedział się NSA. Zgodnie z orzecznictwem, porozumienie jest swoistą formą

32. B. Dolnicki, dz. cyt. s. 137.

33. *Ustawa o...*, s. 335.

34. Zob. art. 69 i art. 70 usg oraz art. 69 usp.

35. Zob. art. 73 ust. 1 usg i art. 71 ust. 2 usp.

36. Zob. art. 74 usg i art. 73 usp.

37. *Ustawa o...*, s. 346.

38. M. Szypliński, *Organizacja, zadania i funkcjonowanie samorządu terytorialnego*, Toruń 2011, s. 89.

39. Zob. art. 8 ust. 2a usg.

40. Zob. art. 74 usp.

41. *Ustawa o...*, s. 268–269.

publicznoprawną, nie jest natomiast umową cywilną, w drodze której mogą być przekazywane jedynie zadania prywatnoprawne, a nie publicznoprawne. Zadania publicznoprawne mogą być zdaniem sądu przekazywane jedynie poprzez współdziałanie – utworzenie związku lub zawarcie porozumienia⁴². Ustawy samorządowe nie regulują procedury dojścia przez jednostki samorządowe do porozumienia, co oznacza, że prawodawca pozostawił sposób postępowania organom administracji publicznej, bez odwołania do przepisów Kodeksu cywilnego, co przesądza o tym, że porozumienie nie jest umową prawa cywilnego⁴³. Zgodnie jednak z usg spory majątkowe wynikające z porozumień, na podstawie których gmina wykonuje zadania powiatu lub województwa, rozpatrywane są przez sąd powszechny⁴⁴. Oznacza to, że mimo publicznoprawnego charakteru, porozumienia rodzą skutki cywilnoprawne⁴⁵. Jest to rozwiązanie wielce dyskusyjne. Powierzenie przez ustawodawcę rozpatrywania tej kategorii sporów sądom administracyjnym zapobiegłoby rozbieżnościom interpretacyjnym.

Konstytucyjne prawo zrzeczania się realizowane jest również poprzez tworzenie

stowarzyszeń, których podstawę prawną stanowi ustawa Prawo o stowarzyszeniach⁴⁶. Zgodnie z jej treścią stowarzyszenie to dobrowolne, samorządne oraz trwałe zrzeszenie, które nie ma celu zarobkowego⁴⁷. Celem tworzenia stowarzyszeń, określonym w usg, jest wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz obrona wspólnych interesów. Gminy mogą tworzyć stowarzyszenia również z powiatami i województwami⁴⁸. Tworzone przez gminy stowarzyszenia mogą mieć zakres lokalny, regionalny lub ogólnokrajowy. Mogą być również tworzone stowarzyszenia wyspecjalizowane, które zrzeszają np. gminy uzdrowiskowe czy górnicze⁴⁹. Stowarzyszenie może się opierać na współdziałaniu w sprawach związanych z gospodarką, ekologią czy kulturą. Co do zasady obowiązuje pogląd, że stowarzyszenia nie mogą być powoływane w celu realizacji zadań publicznych (do tego służą związki lub porozumienia). Możemy jednak spotkać się z koncepcją, zgodnie z którą celem stowarzyszeń może być również wykonywanie zadań publicznych, ponieważ jest to podstawowy obowiązek samorządu terytorialnego, mieści się zatem w zakresie wspierania idei samorządu. Warunkiem jest zawarcie tych zadań w celach statutowych⁵⁰. Stowarzyszenie może zostać utworzone przez co najmniej trzy jednostki samorządu terytorialnego. Nadzór nad działalnością stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego sprawuje wojewoda, który jest właściwy ze względu na siedzibę stowarzyszenia⁵¹.

42. Wyrok NSA oz. w Łodzi (Sygn. akt SA/Łd 1906/94, ONSA 1995, nr 4, poz. 161.

43. M. Szypliński, dz. cyt., s. 90.

44. Art. 8 ust. 2b usg.

45. H. Izdebski, dz. cyt., s. 273.

46. Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2017 r., poz. 210).

47. Zob. art. 2 ust. 1 ustawy – Prawo o stowarzyszeniach.

48. Zob. art. 84 usg.

49. G. Jyż, Z. Pławecki, A. Szewc, *Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz*, Warszawa 2012, s. 766.

50. *Ustawa o...*, s. 342.

51. Zob. art. 8 ust. 5 pkt 1 ustawy – Prawo o stowarzyszeniach.

Możliwości współdziałania nie ograniczają się jedynie do form wskazanych w ustawach samorządowych. Gminy mogą także podejmować działania wspólnie z podmiotami prywatnymi w drodze partnerstwa publiczno-prywatnego. Prawną podstawą tych działań jest ustawa o partnerstwie publiczno-prywatnym⁵². Zgodnie z jej postanowieniami, przedmiotem partnerstwa jest wspólne realizowanie przedsięwzięcia, opartego na podziale zarówno zadań, jak i ryzyka pomiędzy uczestniczące podmioty⁵³. W zawartej umowie partner prywatny zobowiązuje się do odpłatnego zrealizowania przedsięwzięcia oraz poniesienia przynajmniej części wydatków, natomiast podmiot publiczny zobowiązuje się do współdziałania prowadzącego do osiągnięcia zamierzonego celu. Współdziałanie to ma polegać w szczególności na wkładzie własnym⁵⁴. Partnerstwo publiczno-prywatne jest zatem skutecznym rozwiązaniem dla realizacji szczególnie kosztownych inwestycji, bez wykorzystania środków publicznych. W jego ramach realizowane są usługi o charakterze użyteczności publicznej, ale także mogą zostać wybudowane autostrady czy mosty, gdzie podmiot prywatny, realizujący inwestycję, pobiera opłaty za przejazd⁵⁵.

Jak już wcześniej wspomniano, miasto na prawach powiatu posiada, analogiczną do gminy, możliwość tworzenia i przystępowania do spółek prawa handlowego, do których zgodnie z Kodeksem spółek handlowych należą: spółka jawna, partnerska, komandytowa, komandytowo-akcyjna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz akcyjna⁵⁶. Jednostki samorządu

terytorialnego mogą tworzyć i przystępować do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółek akcyjnych, a także tworzyć spółki komandytowe lub komandytowo-akcyjne⁵⁷. Ugk daje gminom możliwość tworzenia spółek prawa handlowego również poza sferą użyteczności publicznej, w tym celu muszą jednak zostać łącznie spełnione ustawowo określone warunki – na rynku lokalnym muszą istnieć niezaspokojone potrzeby wspólnoty samorządowej, a istniejące w gminie bezrobocie musi w znacznym stopniu negatywnie wpływać na poziom życia wspólnoty (inne działania i środki prawne nie doprowadziły do aktywizacji gospodarczej). Ograniczenia w kwestii tworzenia spółek i przystępowania do nich nie obowiązują natomiast w przypadku posiadania udziałów lub akcji w spółkach, które zajmują się działalnością bankową, ubezpieczeniową, doradcą, promocyjną, edukacyjną oraz wydawniczą na rzecz samorządu, czy też spółek ważnych dla rozwoju danej gminy⁵⁸.

4. Przykłady współdziałania podejmowanego przez miasta na prawach powiatu z obszaru województwa dolnośląskiego

Na obszarze województwa dolnośląskiego znajdują się cztery miasta na prawach powiatu – Wrocław, Wałbrzych, Jelenia Góra oraz Legnica.

52. Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1834), zwana dalej uppp.

53. Zob. art. 1 ust. 2 uppp.

54. Zob. art. 7 uppp.

55. *Ustawa o...*, 347–348.

56. Zob. art. 1 § 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1577 z późn. zm.).

57. Zob. art. 9 ugk.

58. Zob. art. 10 ugk.

Wrocław to miasto na prawach powiatu, w którym siedzibę poza władzami miasta i województwa dolnośląskiego mają również władze powiatu wrocławskiego. Administracyjnie miasto podzielone jest na osiedla. Aktualnie jest ich 48. Do 1991 r. funkcjonował podział na pięć dzielnic (Psie Pole, Krzyki, Fabryczna, Stare Miasto, Śródmieście)⁵⁹.

W Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia znajduje się lista form współdziałania, w których uczestniczy miasto⁶⁰. Zgodnie z wykazem są to następujące stowarzyszenia (w kolejności chronologicznej):

A. Stowarzyszenie Zdrowych Miast Polskich⁶¹ – zgodnie ze statutem, stanowiącym załącznik do uchwały, stowarzyszenie to ma siedzibę w Łodzi; jego głównym celem jest promocja zdrowia, co osiąga poprzez takie działania jak: poprawa stanu środowiska naturalnego

w gminach należących do stowarzyszenia, poprawa stanu zdrowia mieszkańców, czy też aktywizowanie wspólnot samorządowych do wspólnego rozwiązywania problemów związanych z ochroną środowiska i zdrowia mieszkańców.

- B. Dolnośląska Organizacja Turystyczna⁶² – celem tego stowarzyszenia jest wsparcie dla lokalnej i regionalnej turystyki, a także obrona interesów jednostek samorządowych w tym zakresie, m.in. poprzez: promowanie obszaru Dolnego Śląska jako atrakcyjnego pod względem turystycznym, wspieranie rozwoju turystyki oraz prowadzenie informacji turystycznej na obszarze województwa.
- C. Europejska Sieć Regionów i Miast Metropolitalnych „METREX”⁶³ – zgodnie ze statutem stowarzyszenia, stanowiącym załącznik do uchwały, ma ono na celu usprawnienie wymiany wiedzy, doświadczeń i informacji naukowych w dziedzinie planowania przestrzennego oraz rozwoju wielkomiejskich regionów i obszarów na terenie Europy.
- D. Stowarzyszenie na Rzecz Miast i Gmin Nadodrzańskich⁶⁴ – zgodnie ze statutem stowarzyszenia to ma na celu m.in. wspieranie rozwoju gospodarczego w miastach nadodrzańskich, propagowanie walorów turystycznych regionów, a także wspieranie rozwoju portów i żeglugi towarowo-pasażerskiej na Odrze.
- E. Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Aglomeracji

59. Zniesiony Uchwałą nr XX/110/91 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 20 marca 1991 r. (Biuletyn Urzędowy RMW z 1 lipca 1996 r. Nr 7, poz. 94).

60. Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia <http://bip.um.wroc.pl/artypul/288/3380/stowarzyszenia-fundacje-i-zwiazki-miedzygminne-do-ktorych-nalezy-wroclaw> [dostęp: 21.03.2018].

61. Uchwała nr LXI/402?93 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 20 marca 1993 r. w sprawie przystąpienia Gminy Wrocław do Stowarzyszenia Zdrowych Miast Polskich (Biuletyn Urzędowy RMW z 1993 r. Nr 4, poz. 42).

62. Uchwała nr XIV/479/99 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 18 listopada 1999 roku w sprawie utworzenia stowarzyszenia Dolnośląska Organizacja Turystyczna oraz członkostwa Miasta Wrocławia w tym stowarzyszeniu (Biuletyn Urzędowy RMW z 1999 r. Nr 10, poz. 439).

63. Uchwała nr XXXI/963/01 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie przystąpienia Gminy Wrocław do Międzynarodowego Stowarzyszenia Europejska Sieć Regionów i Miast Metropolitalnych „METREX” (Biuletyn Urzędowy RMW z 2001 r. Nr 5, poz. 49).

64. Uchwała nr LI/1775/02 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 26 września 2002 r. w sprawie przystąpienia Wrocławia do Stowarzyszenia na Rzecz Miast i Gmin Nadodrzańskich (Biuletyn Urzędowy RMW z 2002 r. Nr 8, poz. 479).

Wrocławskiej⁶⁵ – zgodnie ze statutem, który stanowi załącznik do uchwały, stowarzyszenie ma siedzibę we Wrocławiu; jego celem jest m.in. upowszechnianie idei samorządności lokalnej, ochrona wspólnych interesów jego członków, promocja aglomeracji wrocławskiej, podejmowanie działań na rzecz ograniczania skutków niepełnosprawności, wspieranie działań zmierzających do racjonalnego planowania przestrzennego w aglomeracji oraz koordynacja współdziałania gmin i powiatów, zmierzająca do podtrzymywania dziedzictwa kulturowego.

F. W latach 1994–2004 miasto Wrocław należało również do Związku Miast Polskich.

Jak podaje Artur Łysoń, we Wrocławiu funkcjonuje 20 spółek z udziałem mienia komunalnego. Jedenaście z nich to jednoosobowe spółki miasta Wrocław. W pięciu miasto posiada udziały większościowe. Są to:

1. Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej SA,
2. Ekosystem Sp. z o.o.,
3. Wrocławskie Centrum Badań EIT+ Sp. z o.o.,
4. Wrocławski Park Technologiczny SA,
5. Wrocławskie Przedsiębiorstwo Hala Ludowa Sp. z o.o.

W kolejnych czterech gmina Wrocław posiada udziały mniejszościowe (Data Techno Park Sp. z o.o., Dolnośląskie Centrum Medyczne DOLMED SA, Port Lotniczy Wrocław SA, Wrocławski Klub Sportowy „Śląsk Wrocław” SA)⁶⁶.

Obszar miasta Wrocław obejmują Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Wrocławskiego

Obszaru Funkcjonalnego⁶⁷. Jest to instytucjonalno-organizacyjna forma prawna, wdrożona na podstawie porozumienia⁶⁸, którego liderem jest Prezydent Wrocławia. Celem ZIT WrOF jest wdrażanie unijnego mechanizmu rozwoju regionalnego. W skład Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, poza miastem Wrocław, wchodzi następujące gminy: Miasto i Gmina Jelcz-Laskowice, Miasto i Gmina Kąty Wrocławskie, Gmina Siechnice, Gmina Trzebnica, Miasto i Gmina Sobótka, Miasto Oleśnica, Gmina Długołęka, Gmina Czernica, Gmina Kobierzyce, Gmina Miękinia, Gmina Oleśnica, Gmina Wisznia Mała, Gmina Żórawina, Miasto i Gmina Oborniki Śląskie. Zadania realizowane w ramach ZIT WrOF to m.in. wspieranie infrastruktury społecznej i edukacyjnej, racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej, rewitalizacja społeczna i przestrzenna oraz poprawa dostępności transportowej⁶⁹.

We Wrocławiu jako mieście przyjaznym dla rozwoju biznesu, zadania publiczne realizowane są również w mało rozpowszechnionej w Polsce formie współdziałania, mianowicie w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. Dzięki połączeniu w ten sposób kapitału publicznego z kapitałem prywatnym, możliwe staje się

65. Uchwała nr XLII/975/13 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie przystąpienia do Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Aglomeracji Wrocławskiej (Biuletyn Urzędowy RMW z 2013 r., poz. 145).

66. A. Łysoń, *Spory wokół działalności gospodarczej samorządów – przykład Wrocławia*, [w:] *25 lat samorządu Wrocławia*, red. R. Nowakowski, G. Strauchold, W. Suleja, Wrocław 2015, s. 211–212.

67. Zwane dalej ZIT WrOF.

68. Porozumienie z dnia 9 lipca 2013 r. w sprawie zasad współpracy Stron porozumienia przy programowaniu, wdrażaniu, finansowaniu, ewaluacji, uzgadnianiu wspólnych inwestycji, bieżącej obsłudze i rozliczeniach ZIT WrOF (Dz. Urz. Woj. Doln., poz. 4340).

69. Serwis Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, <https://zitwrof.pl/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/dowiedz-sie-wiecej-o-zit-wrof/> [dostęp: 29.05.2018].

realizowanie droższych projektów. Przykładem takich projektów zrealizowanych we Wrocławiu są: budowa parkingu podziemnego dwukondygnacyjnego wraz z częścią naziemną w poziomie terenu, niezbędną infrastrukturą na terenie zespołu Hali Stulecia we Wrocławiu oraz budowa parkingu podziemnego pod placem Nowy Targ we Wrocławiu wraz z nawierzchnią placu i jej zagospodarowaniem⁷⁰.

Wałbrzych to szczególnie przypadkowy przypadek miasta na prawach powiatu, zrezygnował bowiem z tego prawa w 2003 r., by po 10 latach znów stać się miastem na prawach powiatu. Do 1998 r. był stolicą województwa wałbrzyskiego⁷¹. Administracyjnie podzielony jest na jedenaście jednostek pomocniczych, które nazwane są wspólnotami samorządowymi. Miasto Wałbrzych współdziała m.in. z Gminą Jedlina-Zdrój w sprawach związanych z zagospodarowaniem turystycznym terenów leśnych w obrębie Gór Wałbrzyskich, znajdujących się w obszarze Natura 2000⁷². W efekcie tego współdziałania

zagospodarowane zostaną obszary Zamkowej Góry, Kamieniołomu nad Czarnym Lasem oraz Góry Jałowiec. Miasto Wałbrzych udzieliło w tym celu dotacji celowej Gminie Jedlina-Zdrój, której przeznaczeniem jest upowszechnianie i rozwój turystyki oraz rozwijanie infrastruktury turystycznej. Gmina Wałbrzych współdziała także z Powiatem Wałbrzyskim. Celem tego współdziałania jest realizowanie zadania publicznego dotyczącego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, polegającego na zapewnieniu miejsca osobom, które dotknięte są przemocą w rodzinie, w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia i Interwencji Kryzysowej w Wałbrzychu⁷³.

Miasto Wałbrzych posiada udziały w następujących spółkach: Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o., Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o., Miejski Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo „Zamek Książ” w Wałbrzychu Sp. z o.o. oraz Spółka Celowa Wałbrzyskie Centrum Sportowo-Rekreacyjne „AQUA-ZDRÓJ” Sp. z o.o.⁷⁴. Z informacji otrzymanych z wałbrzyskiego Urzędu Miasta wynika, że Wałbrzych jako miasto na prawach powiatu uczestniczy w następujących formach współdziałania:

1. Aglomeracja Wałbrzyska – porozumienie tworzone przez 22 gminy województwa dolnośląskiego (z powiatu wałbrzyskiego, kamiennogórskiego, świdnickiego i kłodzkiego), które ma na celu wspólną realizację polityki rozwoju, nadanie odpowiedniej rangi terytorium aglomeracji oraz aktywizację społeczno-gospodarczą na jej terenie;

70. Z. Kuryłek, *Możliwości finansowania w projektach partnerstwa publiczno-prywatnego we Wrocławiu*, [w:] *25 lat samorządu...*, s. 186–188.

71. Na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 45 ustawy z dnia 28 maja 1975 r. o dwustopniowym podziale administracyjnym Państwa oraz o zmianie ustawy o radach narodowych (Dz. U. Nr 16, poz. 91 z późn. zm.).

72. Uchwała nr XXX/388/2016 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 27 października 2016 r. w sprawie współdziałania Gminy Wałbrzych i Gminy Jedlina – Zdrój w zakresie wykonania kolejnego etapu prac zgodnie z koncepcją zagospodarowania turystycznego terenów leśnych w obrębie Gór Wałbrzyskich, znajdujących się w obszarze Natura 2000, z uwzględnieniem szlaków turystycznych Jedliny – Zdroju i Wałbrzycha.

73. Uchwała nr XVII/16/12 Rady Powiatu Wałbrzyskiego z dnia 30 marca 2012 r. w sprawie współdziałania Powiatu Wałbrzyskiego z Gminą Wałbrzych w ramach realizacji zadania publicznego z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

74. Oficjalny serwis miasta Wałbrzycha <https://www.um.walbrzych.pl/pl/page/institucje-w-wa%C5%82brzychu>, [dostęp: 18.05.2018].

2. Związek Miast Polskich – stowarzyszenie, którego celem jest wspieranie idei samorządu terytorialnego;
3. Deklaracja Sudecka – porozumienie gmin i powiatów, znajdujących się na obszarze Sudetów i Pogórza Sudeckiego, mające na celu poprawę warunków życia społeczności oraz przyspieszenie rozwoju gospodarczego na obszarze jednostek samorządowych objętych porozumieniem;
4. Wałbrzyski Klaster Energetyczny – porozumienie, w którym uczestniczą zarówno jednostki samorządu terytorialnego, jak i przedsiębiorcy, jednostki badawczo rozwojowe oraz instytucje wspierające idee odnawialnych źródeł energii i ochrony środowiska, ma na celu poprawę bezpieczeństwa energetycznego, poprawę jakości środowiska oraz rozwój odnawialnych źródeł energii, prowadzące do poprawy efektywności ekonomicznej;
5. Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis – stowarzyszenie, które utworzone zostało w celu aktywnej współpracy, realizacji projektów i programów na obszarze Euroregionu Glacensis;
6. Dolnośląska Organizacja Turystyczna – ma na celu promowanie walorów turystycznych terenów na Dolnym Śląsku, a także produktów regionalnych;
7. Lokalna Organizacja Turystyczna Aglomeracji Wałbrzyskiej – stowarzyszenie, którego celem jest promowanie turystyki lokalnej, w jego ramach administracja współpracuje

z podmiotami branży turystycznej, instytucjami kultury oraz innymi podmiotami gospodarczymi;

8. Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji – największy związek międzygminny na obszarze Dolnego Śląska.

Kolejnym miastem na prawach powiatu, znajdującego się na obszarze województwa dolnośląskiego, jest Jelenia Góra. Do 1998 r. miasto było stolicą województwa jeleniogórskiego⁷⁵. Zgodnie z informacją podaną na oficjalnej stronie internetowej miasta Jelenia Góra, współpraca miasta polega na uczestnictwie w takich związkach i stowarzyszeniach jak: Związek Miast Polskich, Związek Powiatów Polskich, Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych, Dolnośląska Organizacja Turystyczna, Dolny Śląsk w Unii Europejskiej, Powiatowa Rada Zatrudnienia, Karkonoski Park Narodowy⁷⁶. Z informacji otrzymanych z Wydziału Organizacyjnego i Kadr Urzędu Miasta Jelenia Góra wynika, że miasto przystąpiło również do Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu „Nysa” oraz Stowarzyszenia „Lokalna Grupa działania Partnerstwo Ducha Gór”, które działa w formie Lokalnej Grupy Działania⁷⁷.

Dodatkowo Jelenia Góra zawarła porozumienie dotyczące programowania, wdrażania, finansowania inwestycji, obsługi oraz rozliczeń

75. Na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 12 ustawy o dwustopniowym podziale administracyjnym Państwa oraz o zmianie ustawy o radach narodowych.

76. Oficjalna strona internetowa miasta Jelenia Góra <http://jeleniagora.pl/content/wsp%C3%B3%C5%82praca-krajowa> [dostęp: 22.03.2018].

77. Uchwała nr 73.X.2015 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 19 maja 2015 r. w sprawie przystąpienia Miasta Jelenia Góra do Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Ducha Gór” działającego jako Lokalna Grupa Działania.

Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej⁷⁸. Jest to porozumienie międzygminne, a zatem podstawa prawnego utworzenia to art. 74 usg. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne⁷⁹ są instrumentem, którego celem jest rozwój terytorialny. Współfinansowane są ze środków funduszy europejskich. Realizacja ZIT ma za zadanie przede wszystkim promowanie modelu współpracy opartego na partnerstwie jednostek administracyjnych na miejskich obszarach funkcjonalnych. Na terenie aglomeracji jeleniogórskiej zadania ZIT realizowane są przez związek na podstawie wskazanego wcześniej porozumienia. Aglomeracja jeleniogórska obejmuje 18 gmin (6 miejskich, 5 miejsko-wiejskich, 6 wiejskich oraz jedno miasto na prawach powiatu, którym jest Jelenia Góra)⁸⁰. Zgodnie ze strategią ZIT AJ, podstawowym jej celem jest integracja obszaru aglomeracji w spójny organizm, dzięki czemu będzie możliwe wzmocnienie konkurencyjności obszaru objętego porozumieniem. Cel ten ma zostać osiągnięty w wyniku zwiększenia

dostępu do komunikacji, innowacyjnej przedsiębiorczości, a także potencjału turystycznego, przyrodniczego i kulturowego, przyczyniających się do poprawy życia mieszkańców. Na podstawie tych założeń zidentyfikowane zostały cztery najważniejsze priorytety: konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, zintegrowany obszar aglomeracji, infrastruktura społeczności oraz aktywna społeczność⁸¹.

Ostatnie z miast na prawach powiatu, które znajduje się na obszarze województwa dolnośląskiego, to Legnica – trzecie pod względem wielkości miasto na Dolnym Śląsku (po Wrocławiu i Wałbrzychu). Do 1998 r. było ono stolicą województwa legnickiego⁸². Obecnie w mieście funkcjonuje jedynie podział ewidencyjny na 40 obrębów. Zgodnie z informacjami podanymi w serwisie internetowym⁸³, miasto to należy do następujących organizacji: Związek Miast Polskich, Związek Powiatów Polskich, Stowarzyszenie Zdrowych Miast Polskich, Stowarzyszenie Dolny Śląsk w Unii Europejskiej oraz Europejskie Centrum Ochrony Środowiska. Gmina Legnica posiada częściowe udziały lub akcje w siedmiu spółkach. Są to: Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. w Legnicy; Legnicka Oficyna Wydawnicza Sp. z o.o. w Legnicy; TVL Sp. z o.o. w Lubinie; Rolno-Przemysłowy Rynek Hurtowy „Giełda Hurtowa” SA w Legnicy; Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA w Legnicy; Towarzystwo Budownictwa Społecznego „TBS” Sp. z o.o. w Kamiennej Górze oraz Dolnośląski Fundusz Gospodarczy Sp. z o.o. we Wrocławiu⁸⁴.

78. Porozumienie z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie powierzenia Miastu Jelenia Góra zarządzania Zintegrowanymi Inwestycjami Terytorialnymi Aglomeracji Jeleniogórskiej oraz zasad współpracy Stron Porozumienia przy programowaniu, wdrażaniu, finansowaniu, ewaluacji, bieżącej obsłudze i rozliczeniach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej (Dz. U. Woj. Dol. poz. 2670).

79. Zwane dalej ZIT.

80. Serwis Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej <http://zitaj.jeleniagora.pl/o-zit> [dostęp: 27.03.2018].

81. Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych aglomeracji jeleniogórskiej na lata 2014–2023, Jelenia Góra 2015.

82. Na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 20 ustawy o dwustopniowym podziale administracyjnym Państwa oraz o zmianie ustawy o radach narodowych.

83. Portal internetowy miasta Legnica <http://portal.legnica.eu/stowarzyszenia-i-zwiazki-9-352/> [dostęp: 27.03.2018].

84. Portal internetowy miasta Legnica <https://portal.legnica.eu/spolki-gminne-9-353/> [dostęp: 17.05.2018].

5. Zakończenie

Miasto na prawach powiatu jako gmina, która wykonuje również ustawowe zadania powiatów, ma prawną możliwość współdziałania z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, w formach przewidzianych dla gminy. Poza formami ustrojowymi, przewidzianymi przez ustawy samorządowe (związki, porozumienia oraz stowarzyszenia), istotne znaczenie ma również partnerstwo publiczno-prywatne oraz spółki

prawa handlowego. Podejmowanie współdziałania co do zasady jest dobrowolne, a na celu ma optymalną realizację zadań publicznych, których wykonanie spoczywa na danej jednostce samorządowej. Na obszarze województwa dolnośląskiego znajdują się cztery miasta na prawach powiatu (Wrocław, Legnica, Jelenia Góra oraz Wałbrzych), które korzystają z prawnej możliwości współdziałania, co uwidaczniają przykłady przytoczone w tym opracowaniu.

Literatura:

- R. Adamus, T. Jasiński, E. Kurowska, A. Marekwią, *Związki międzygminne. Komentarz*, Warszawa 2012.
- Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia <http://bip.um.wroc.pl/artukul/288/3380/stowarzyszenia-fundacje-i-zwiazki-miedzygminne-do-ktorych-nalezy-wroclaw>.
- B. Dolnicki, *Samorząd terytorialny*, Warszawa 2016.
- B. Dolnicki, *Samorząd terytorialny. Zagadnienia ustrojowe*, Kraków 2004.
- M. Giżyńska, *Formy publicznoprawne współdziałania powiatów i województw*, „Rocznik Towarzystwa Naukowego Płockiego” 2013, nr 5.
- H. Izdebski, *Samorząd terytorialny. Podstawy ustroju i działalności*, Warszawa 2008.
- G. Jyż, Z. Pławecki, A. Szewc, *Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz*, Warszawa 2012.
- L. Kieres, *Związki i porozumienia komunalne*, „Samorząd Terytorialny” 1991, nr 10.
- T. Kotarbiński, *Traktat o dobrej robocie*, Wrocław 1975.
- K. Małyśa-Sulińska, M. Stec, *Pozycja ustrojowa organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego*, Warszawa 2014.
- *Nauka administracji*, red. Z. Cieślak, Warszawa 2017.
- Oficjalna strona internetowa miasta Jelenia Góra, <http://jeleniagora.pl/content/wsp%C3%B3%C5%82praca-krajowa>.
- Oficjalny serwis miasta Wałbrzycha, <https://www.um.walbrzych.pl/pl/page/instytucje-w-wa%C5%82brzychu>.
- Portal internetowy miasta Legnica, <http://portal.legnica.eu/stowarzyszenia-i-zwiazki-9-352/>.
- *Prawo administracyjne*, red. J. Boć, Wrocław 2007.
- *Prawo samorządu terytorialnego*, red. M. Chmaj, Warszawa 2013.
- *Samorząd miejski. Zadania, instytucje, formy*, red. S. Wróbel, Poznań-Chorzów 2008.
- Serwis Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej <http://zitaj.jeleniagora.pl/o-zit>.
- *Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej na lata 2014–2023*, Jelenia Góra 2015.
- M. Szypliński, *Organizacja, zadania i funkcjonowanie samorządu terytorialnego*, Toruń 2011.
- *Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz*, red. B. Dolnicki, Warszawa 2016.
- *Ustawa o samorządzie powiatowym. Komentarz*, red. B. Dolnicki, Warszawa 2007.